

Ægteskabsordningen, vilde jeg ikke finde det forsvarligt som Udvalgets Ordfører at affeje denne Sag med nogle korte Bemærkninger.

Da jeg til min Glæde ser, at den højtærede Justitsminister er til Stede her i Landstinget, og da jeg ikke ved, hvor længe hans Tid vil tillade ham at blive her, vil jeg begynde med et Par Bemærkninger til et Punkt i hans Foredrag i forrige Møde. Jeg har nu set dette Foredrag i Tidenden og har derved opdaget, at den væsentligste Indvending, som den højtærede Minister gjorde imod min Fremstilling af de Vanskeligheder, der kunde opstaa for en Ægteskabsforstander, har jeg i forrige Møde forglemt at imødegaa. Det var nemlig den, at man i sin Tid havde næret en lignende Frygt, da man stod over for Ombytningen af Præsterne som Formænd i Sogneforstanderskaberne med Læg-mænd som Formænd i Sogneraadene. Den Frygt, som man den Gang nærede, har jo heldigvis vist sig ganske ugrundet, og derfor mente den ærede Minister, at man ogsaa kunde banlyse en lignende Frygt her. Ja, man har jo ganske vist i dette Tilfælde den Beroligelse, at vor Landbefolkning er i høj Grad intelligent, i alt Fald vistnok i Sammenligning med Landbefolkningen i andre Lande. Jeg har i Aarrækker haft Lejlighed til ved Ophold i fremmede Lande at overbevise mig om, at det er saa, og jeg kan sige det med en vis patriotisk Stolthed, men ogsaa uden Overdrivelse, at vor Landbostand i Virkeligheden udmærker sig ved en høj Grad af Intelligens. Men jeg tror dog ikke, at man kan trøste sig saa stærkt dermed i dette Tilfælde. Thi ogsaa jeg vil jo ikke gerne sættes uden for den intelligente Landbostand, men hvis jeg skal slutte fra mig selv, saa føler jeg dog, at jeg ikke vil kunne overvinde alle de Vanskeligheder, som jeg kunde tænke mig let vilde kunne opstaa for en Ægteskabsforstander ved Bedømmelsen af de lovbundne Betingelser, som ere knyttede til Indgaaelse af Ægteskab. Jeg vil selvfølgelig gøre alt muligt for at undgaa dette Hvery som Ægteskabsforstander, som jo er et tvungent borgerligt Ombud, og jeg tvivler ikke i mindste Maade om, at saaledes vil det gaa mange. Thi det er et Hvery, som er meget lidt lønnende, lidet ærefuldt, men til Gengæld vanskeligt og meget ansvarsfuldt. Følgen deraf vil let blive denne, at Ægteskabsforstanderposten vil blive lige saa lidt efterstræbt, som Ligsynsmandsbestillingen nu er, og man kan være temmelig over-

bevist om, at det ikke just vil blive Tip-Top af vor intelligente Landbostand, som vil komme til at fungere som Ægteskabsforstandere. Jeg har derfor megen Betænkelighed allerede ved denne ikke uvigtige Side af Regeringens Lovforslag.

Jeg skal nu henvende nogle Ord til den højtærede Kultusminister. Han har Ret i sin Antagelse af, at jeg har læst det af ham i forrige Møde holdte Foredrag. Jeg har læst det med megen Opmærksomhed, og jeg skal gerne erkende, at den Tale om Tvang og Frihed, som findes i den ærede Ministers Foredrag, er nærmest fremkommen, ikke ved en Sammenligning mellem — hvad der forekom mig at være det naturligste — de to Forslag, Regeringsforslaget og Flertallets —, men ved en Sammenligning mellem Regeringsforslaget og den nuværende Ordning. Og for saa vidt kan den ærede Minister jo have Ret i, at der ogsaa under den nuværende Ordning til en vis Grad er Tvang, at nu er det kirkelige Ægteskab en Tvang, som man ikke kan komme uden om. Men det er dog kun til en vis Grad, at dette er korrekt, thi, som bekendt have vi jo dog ifølge Loven af 13. April 1851 ogsaa nu Adgang til borgerligt Ægteskab. Ganske vist er denne Adgang besværet med en vis Forpligtelse, nemlig den, at Parterne eller i det mindste en af Parterne maa melde sig ud af Folkekirken, hvis de forud begge vare i Folkekirken. Men dette maa jo i Reglen betragtes som en Formalitet for dem, der ikke ville have noget med Kirken at bestille og derfor ønske borgerligt Ægteskab. For dem kan det jo dog ikke være nogen stor Sag at melde sig ud af Folkekirken, og det bliver jo til en ren Formalitet, hvis jeg har Ret, hvad jeg tror, i, at der intet er i Vejen for, at vedkommende Dagen efter Brylluppet kan melde sig ind igen i Folkekirken, hvis vedkommende skulde sætte Pris paa det af visse særlige Grunde. Det tør jeg ikke bestemt paastaa, men det forekommer mig, at det vilde blive vanskeligt at nægte nogen at træde ind i Folkekirken igen. Der er dog altsaa langt fra den samme Trang nu, som der vil blive, hvis Regeringens Forslag blev vedtaget, thi saa maa jo alle tvinges til at indgaa Ægteskab paa borgerlig Vis og kunne ikke gøre det paa anden Maade, om det strider nok saa meget mod deres Følelser. Derfor skal jeg i det hele ikke nægte — jeg siger det uden nogen særlig ond Betydning — at det forekommer mig, at Regeringsforslaget i det væsentlige og i alle Hovedpunkter er